PRESA CHIŞINĂUIANĂ DESPRE EVENIMENTELE DIN BUCOVINA DIN TOAMNA ANULUI 1918

DINU POŞTARENCU

Die Presse aus Chisinau über die Ereignisse aus der Bukowina im Herbst 1918

(Zussamenfassung)[*]

Der Verlauf der Hauptereignissen am Ende des ersten Weltkriegs wiederspiegelte sich in der damaligen Presse aus Chisinau, woraus wir die Informationen über das sozial-politische Leben in der Bukowina entnehmen und choronologisch präsentieren. Die Publikation „Sfatul Țării" [Der Landrat] veröffentlichte Nachrichten über die internationale Situation aus dem Jahre 1918, die nationalgesinnte Tätigkeit der Rumänen aus der Bukowinaund ihreVerhältnisse mit der Bessarabischen Bevölkerung, die Tätigkeitder Bukowiner Flüchtlinge, die Vereinigung der Bukowina mit dem Königreich Rumänien, den Eintritt der rumänischen Truppen in die Bukowina, Reiseberichte. Als Schlussfolgerung unterstreichen wir die Tatsache, dass die Presse aus Chisinau aus dem Jahre 1918 die politisch-sozialen und militärischen Ereignissen ausführlich wiederspiegelte, die sich im Herbst 1918 in westlichenTheil des Pruths, einschliesslich in der Bukowina.

Schlüsselwörterund-ausdrücke: Bessarabien, Bukowina, Chisinau, Presse, I. Weltkrieg, politische, soziale und militärische Ereignisse.

Evoluţia evenimentelor cruciale de la finalul Primului Război Mondial este reflectată în presa chişinăuiană din epocă, de unde extragem informaţiile referitoare la viaţa social-politică a Bucovinei din această perioadă, pe care le prezentăm în ordine cronologică. Ziarul „Sfatul Ţării" publică ştiri legate de situaţia internaţională din anul 1918, activitatea naţională a românilor din Bucovina şi legăturile acestora cu basarabenii, activitatea refugiaţilor bucovineni, unirea Bucovinei cu Regatul României, intrarea armatei române în Bucovina, impresii de călătorie. În concluzie, subliniem faptul că presa chişinăuiană a oglindit pe larg evenimentele social-politice şi militare ce s-au derulat în toamna anului 1918 la vest de Prut, inclusiv în Bucovina.

[*] Traducere: Ştefăniţa-Mihaela Ungureanu.

Analele Bucovinei, **XXIV**, 1 (48), p. – , Rădăuţi – Bucureşti, 2017

BDD-A32761 © 2017 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:58:00 UTC)

În anul 1918, după patru ani de război, pe teatrele de operaţii ale primei conflagraţii mondiale s-au dat loviturile de graţie, balanţa victoriei înclinând cu desăvârşire în favoarea Antantei.

Iniţial, hotărâtă să dea această lovitură s-a arătat a fi Germania, care, în lunile de primăvară şi, apoi, la 15 iulie 1918, a întreprins patru ofensive, dar nu a reuşit să rupă frontul franco-englez, deşi avea mână liberă să acţioneze pe frontul occidental, după ieşirea din luptă a Rusiei şi a României. La fel au eşuat şi atacurile austriecilor împotriva italienilor.

Catastrofa s-a produs în Peninsula Balcanică, unde armatele aliate ale Antantei au spart frontul bulgar. Drept consecinţă, prin armistiţiul semnat la 29 septembrie 1918, Bulgaria a capitulat. Fiind izolată de forţele militare ale aliaţilor austro-germani, Turcia a fost nevoită să capituleze, în virtutea armistiţiului din 30 octombrie 1918. În aceeaşi zi, unităţile armate ale Antantei eliberează Serbia. Concomitent, trupele italiene obţin victoria asupra austro-ungarilor, care, la 3 noiembrie, se văd nevoiţi să încheie cu Antanta un armistiţiu şi, ca urmare, au ieşit din război.

Peste şapte zile, trei divizii ale Antantei, în frunte cu generalul H. M. Berthelot, concentrate la Dunăre, trec pe malul stâng al acestui fluviu şi declanşează acţiuni de luptă, în vederea eliberării teritoriului României de sub ocupaţia germană.

Această conjunctură militaro-politică, survenită la începutul toamnei anului 1918 şi consolidată prin succesele ulterioare repurtate de către armatele Antantei, a dat posibilitate României să reintre în război. La 10 noiembrie, regele Ferdinand a ordonat mobilizarea armatei române.

Mersul acestor evenimente cruciale de la final de război este reflectat în presa chişinăuiană din epocă, de unde extragem informaţiile referitoare la evoluţia vieţii social-politice a Bucovinei din această perioadă, pe care le prezentăm în ordine cronologică (data indică ziua apariţiei informaţiei în presa respectivă).

25 septembrie/8 octombrie. A văzut lumina tiparului informaţia difuzată la 22 septembrie/5 octombrie, intitulată *Germania şi Austria cer pace*. Era o noutate mult aşteptată. Lumea afla, cu deosebit interes şi uşurare, că guvernul german a transmis, prin intermediul guvernului Elveţiei, o notă a lui W. Wilson, în care se menţionează: „Guvernul german solicită preşedintelui Statelor Unite ale Americii să ia asupra sa soluţionarea chestiunii cu privire la pace, să înştiinţeze toate guvernele statelor beligerante despre acest deziderat şi să le propună să trimită împuterniciţi pentru a iniţia tratativele de pace”[1].

27 septembrie/10 octombrie. Este publicată ştirea că Puterile Centrale au căzut de acord ca la temelia tratativelor de pace să fie puse principiile formulate de preşedintele W. Wilson în cele 14 puncte expuse în mesajul prezidenţial din

[1] *Германия и Австрия просят мира*, în „Сфатул Цэрий”, nr. 201, 25 septembrie/8 octombrie 1918, p. 1.

BDD-A32761 © 2017 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:58:00 UTC)

8 ianuarie 1918, adresat Congresului Statelor Unite ale Americii. Totodată, cititorilor li s-a adus la cunoştinţă şi conţinutul acestor puncte, cel de-al zecelea cuprinzând următoarea propunere: „Popoarelor Austro-Ungariei să li se acorde posibilitatea de a-şi dezvolta propria autonomie în limitele hotarelor sale naţionale”[2].

7/20 octombrie. Împăratul Carol al Austro-Ungariei a emis un manifest adresat popoarelor din imperiul său, prin care anunţa că s-a luat hotărârea de a proceda la modificarea organizării statului în spiritul principiilor enunţate de Marile Puteri în propunerile acestora de pace. Austria este de acord cu voinţa popoarelor care aspiră la federalizarea statului, în cadrul căruia fiecare naţionalitate, dispunând de propria constituţie şi de teritoriu, menţine unitatea cu statul. Prezenţa în cadrul Austriei a teritoriului polonez nu va constitui un impediment în contextul existenţei regatului polonez. Această grupare nouă nu atinge teritoriul Ungariei, conform principiului independenţei fiecărui stat naţional. Până la stabilirea pe cale legală a noii organizări a statului, toate legile şi instituţiile statului rămân inviolabile. Guvernul este obligat să acţioneze fără întârziere în această privinţă. În acest scop, sunt convocate în Parlament consiliile compuse din deputaţi ai diferitelor naţionalităţi, care vor elabora modul de organizare internă a naţionalităţilor şi vor reglementa chestiunile privitoare la autonomia regiunilor[3].

După cum se ştie, manifestul nu a avut efectul scontat. L-a respins, mai cu seamă, Ungaria, care a răspuns prin proclamarea, la 2 noiembrie 1918, a independenţei de stat.

7/20 octombrie. Este prezentată o informaţie preluată din „România nouă”: la Iaşi, prin radiotelegrafie, a fost receptat răspunsul primului ministru al Franţei, Clemenceau, ce conţine declaraţia că Franţa îşi va respecta toate angajamentele luate faţă de România şi va primi toate teritoriile naţionale, aflate sub stăpânirea Monarhiei Austro-Ungare[4].

9/22 octombrie. Potrivit ştirii din 6 octombrie, transmisă din Viena, românii din Austro-Ungaria au convocat o Adunare Naţională, care a proclamat statul român independent în cadrul Monarhiei, acesta urmând să includă Bucovina, Transilvania, Banatul, Timişul, Crişana şi Maramureşul[5].

10/23 octombrie. În componenţa uniunii deputaţilor români din Parlamentul Austriei a intrat şi social-democratul George Grigorovici, deputat din partea Bucovinei[6].

---

[2] *Мирные условия*, în „Сфатул Цэрий”, nr. 203, 27 septembrie/10 octombrie 1918, p. 1.

[3] „Сфатул Цэрий”, nr. 210, 7/20 octombrie 1918, p. 1.

[4] *Ibidem*.

[5] *Объединение румын Австро-Венгрии в независимое государство*, în „Сфатул Цэрий”, nr. 211, 9/22 octombrie 1918, p. 1.

[6] „Сфатул Цэрий”, nr. 212, 10/23 octombrie 1918, p. 1.

BDD-A32761 © 2017 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:58:00 UTC)

10/23 octombrie. Sunt prezentate amănunte despre unirea românilor. Printr-o telegramă expediată din Viena s-a făcut cunoscut că Adunarea Constituantă Naţională va proclama independenţa politică a poporului român din Austro-Ungaria şi crearea statului român sub sceptrul împăratului austriac[7].

10/23 octombrie. Ministrul de Externe al Austro-Ungariei, Stephan Burián, a declarat că nu ştie nimic despre independenţa Bucovinei[8].

10/23 octombrie (articol de fond). „După cum aflăm din telegrama de ieri, românii din Bucovina, Transilvania, Banat, Maramureş şi alte provincii s-au unit, au convocat Adunarea Naţională, care a proclamat toate aceste provincii numite mai sus stat românesc independent. Este neîndoielnic că luptătorii transcarpatini pentru libertate nu se vor opri din cale. Scopul lor, nutrit de zeci şi sute de generaţii, este unirea naţională deplină, unirea tuturor românilor. Stadiul lor actual este temporar. Ei vor parcurge aceeaşi cale pe care, la timpul său, au parcurs-o românii basarabeni. La început – autonomia, apoi – independenţa şi, în cele din urmă, drept scop final, – unirea cu fraţii de peste Prut”[9].

16/29 octombrie. În cadrul şedinţei din 12 octombrie a delegaţiei austro-ungare, deputatul ucrainean Vasilko a criticat politica lui Burián, declarând că aceasta este contrară intereselor ucrainenilor. În ceea ce priveşte Bucovina, el a propus să fie efectuat un plebiscit, care va lămuri tendinţa Bucovinei spre viitorul stat ucrainean din componenţa Monarhiei[10].

16/29 octombrie. În timpul audienţei pe care a avut-o la împărat, informa ziarul cernăuţean „Czernowitzer Morgenblat”, preşedintele Clubului Parlamentar Român, Constantin Isopescu-Grecul, i-a comunicat că toţi românii din Austria doresc să se unească într-un stat românesc unitar, care să facă parte din componenţa Monarhiei[11].

20 octombrie/2 noiembrie. Publicului cititor din Basarabia i s-a adus vestea, telegrafiată, la 18 octombrie, din Cernăuţi, despre doleanţa Bucovinei de a se uni cu Transilvania. În telegramă se spunea că „în ziua de 17/30 octombrie, la Cernăuţi, a avut loc o Adunare Naţională a Românilor din Bucovina, care, proclamându-se Adunare Constituantă, a adoptat următoarele rezoluţii: 1. Constituanta înştiinţează despre unirea întregii Bucovine cu Transilvania şi cu toate localităţile populate de românii din Austria într-un stat unitar independent; 2. Constituanta alege din mediul său 48 de membri, care formează Consiliul Naţional. Acest Consiliu va reprezenta Bucovina la Congresul de Pace şi în cadrul tuturor raporturilor internaţionale; 3. Constituanta respinge dezmembrarea Bucovinei, care este românească. Ea va stabili un acord cu minorităţile naţionale. În calitate de

[7] *Подробности объединения румын*, în „Сфатул Цэрий”, nr. 212, 10/23 octombrie 1918, p. 1.

[8] „Сфатул Цэрий”, nr. 212, 10/23 octombrie 1918, p. 1.

[9] *Ibidem*.

[10] „Сфатул Цэрий”, nr. 217, 16/29 octombrie 1918, p. 1.

[11] *Ibidem*.

BDD-A32761 © 2017 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:58:00 UTC)

preşedinte al Adunării Constituante a fost ales Iancu Flondor. Delegaţia Adunării Constituante, în frunte cu Iancu Flondor, a înaintat hotărârile adunării guvernului bucovinean şi guvernatorului Etzdorf. În aceeaşi zi, în cadrul adunării, germanii din Bucovina s-au pronunţat pentru unirea Bucovinei cu statul român independent, compus din Transilvania şi alte provincii româneşti din Austro-Ungaria”[12].

24 octombrie/6 noiembrie. Este publicat reportajul despre sărbătorirea, la 23 octombrie/5 noiembrie 1918, în Sala Eparhială din Chişinău, a unui an de la proclamarea, la 21 octombrie 1917, de către Congresul Militar Moldovenesc, a autonomiei Basarabiei. În cadrul acestei festivităţi, vicepreşedintele Sfatului Ţării, Pantelimon Halippa, a citit declaraţia Comitetului Basarabean pentru Unirea Tuturor Românilor. După discursurile rostite de Emanuil Catelli şi Gherman Pântea, la tribună s-a prezentat dr. Baiulescu, preşedintele Comitetului Refugiaţilor Ardeleni şi Bucovineni, care a adus la cunoştinţă următoarea declaraţie a Comitetului Naţional al Românilor Emigraţi din Ungaria, adoptată pe data de 6 octombrie 1918, la Iaşi: „Românii ardeleni şi bucovineni, aflători pe teritoriul Regatului Român, în numele nostru şi al fraţilor subjugaţi de acasă, a căror conştiinţă e siluită şi, deci, în imposibilitate de a se manifesta liber, declarăm cele ce urmează: 1. Cerem să fim liberaţi de sub jugul Monarhiei Austro-Ungare şi suntem hotărâţi să luptăm, prin toate mijloacele şi pe toate căile, ca întreg neamul românesc să fie constituit într-un singur stat naţional şi liber, sub domnia Dinastiei Române; 2. Nu recunoaştem dreptul Monarhiei Austro-Ungare de a se ocupa de soarta românilor din Ardeal şi Bucovina, deoarece veacuri de-a rândul ne-a ţinut în cea mai ruşinoasă robie. Toate încercările de federalizare a Casei de Habsburg sunt gesturi disperate ale unei împărăţii osândite să se descompună şi să piară. Soarta românilor din Austro-Ungaria s-a hotărât prin războiul Regatului Român şi prin voinţa liberă a întregului popor românesc şi o va consfinţi congresul de pace generală, la care vor lua parte şi reprezentanţii oficiali ai României eliberatoare; 3. Cerem ca întreg teritoriul din Monarhia Habsburgică, revendicat de statul român, recunoscut şi garantat prin toate tratatele de alianţă încheiate de România cu Puterile Înţelegerii, să fie liberat şi unit cu Patria Mamă. 4. Toate declaraţiile românilor din Ardeal şi Bucovina ce s-ar face împotriva acestor aspiraţiuni naţionale le considerăm ca stoarse cu forţa de autorităţile duşmane şi aceste declaraţiuni nu vor putea induce în eroare opinia lumii, care a proclamat principiile de dreptate şi libertate pentru toate neamurile asuprite”[13]. În continuare, şi-a prezentat discursul dr. Iancu Nistor, care s-a exprimat astfel: „Fraţilor, ceasul cel mare, ceasul dezrobirii noastre a sunat. Nu mai e timp de pierdut! Să ne punem pe lucru! Astăzi nu mai poate fi secret, deci să o spunem pe faţă: Austro-Ungaria,

[12] *Буковина требует объединения с Трансильванией*, în „Сфатул Цэрий”, nr. 221, 20 octombrie/2 noiembrie 1918, p. 1.

[13] *Glasul vremurilor. Marele meeting de la Sala Eparhială*, în „Sfatul Ţării”, nr. 162, 24 octombrie/6 noiembrie 1918, p. 2; *Годовщина объявления автономии Бессарабии*, în „Сфатул Цэрий”, nr. 223, 24 octombrie/6 noiembrie 1918, p. 2.

BDD-A32761 © 2017 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:58:00 UTC)

mulţumită intervenţiei energice a scumpilor noştri aliaţi, nu mai există (aplauze prelungite). Dumnezeu s-o ierte! Pajura cu două capete, care şi-a înfipt ghearele ei crude în trupul Transilvaniei şi a răpit Moldovei cea mai frumoasă provincie – Bucovina, s-a prăbuşit pentru totdeauna. Toate popoarele de sub jugul putregaiului austro-ungar au ridicat steagul dezrobirii, steagul libertăţii. Vrednica naţiune cehoslovacă a fost cea dintâi care şi-a spus cuvântul hotărât şi a dat Austriei prima lovitură, lovitură de moarte, care şi-a meritat-o de mult (aplauze furtunoase, urale nesfârşite; «Trăiască cehii!»). Trebuie să mărturisim cu toţii că domnia Habsburgilor s-a sfârşit şi s-a îngropat pentru vecie. Românii din Ungaria, prin declaraţiile făcute în Parlamentul din Pesta de curajosul şi neînfricoşatul deputat român Vaida-Voevod şi cei din Bucovina, la Viena şi Cernăuţi, şi-au spus şi ei cuvântul şi au cerut ceea ce ni se cuvine, după vrednicia şi virtutea noastră, adică unirea tuturor românilor de la Nistru până la Tisa într-un stat naţional român, care să fie numai al românilor în vecii vecilor (aplauze nesfârşite; «Trăiască Vaida!»; «Trăiască Bucovina!»; «Trăiască românii din Ungaria!»). Această fericire a neamului nostru întreg şi a tuturor popoarelor scăpate din lanţurile sclaviei austro-maghiare avem să o mulţumim vrednicilor noştri aliaţi: Franţa, Anglia, America şi Italia (aplauze; «Trăiască Franţa, Anglia, America!»). Nume ca: Lloyd George, Clemenceau şi Wilson vor fi tipărite cu litere de aur în analele istorice ale lumii civilizate (la rostirea fiecărui nume oratorul este întrerupt cu aplauze şi urale). Fraţilor, strigaţi împreună cu mine: «Trăiască cel mai mare om al întregii lumi, Wilson, preşedintele Statelor Unite ale Americii, care a adus fericirea şi libertatea popoarelor robite de atâtea veacuri!»”[14]. Au urmat discursurile consulului Franţei la Chişinău, Roger Sarré, ministrului S.U.A. pe lângă guvernul român, Wopicka, şi al reprezentantului Comitetului Ceh din România, Walkaw Müller. După miting, refugiaţii transilvăneni, bucovineni şi macedoneni au manifestat pe stradă, cu drapele în frunte şi cântând ,,Deşteaptă-te române”.

25 octombrie/7 noiembrie. Este publicată o ştire îmbucurătoare: „S-a produs unirea Bucovinei cu România. Armata română a intrat în Cernăuţi şi Hotin”[15].

27 octombrie/9 noiembrie. Ziarul „Sfatul Ţării” a înştiinţat publicul larg despre faptul că românii bucovineni, aflători pe teritoriul liber al României, şi-au format un comitet executiv din care făceau parte: Mihai Baciu, profesor la liceul din Câmpulung; Ion Blându, farmacist din Fălticeni; Victor Bodnărescu, licenţiat în Drept şi concep[ist] la C. F. Hatna; N. Cotos, doctor în Teologie din Cernăuţi; Filaret Doboş, profesor la liceul din Suceava; Vasile Fediuc, învăţător în Măreţei; Vasile Greciuc, profesor la liceul din Câmpulung; Eudoxiu Gribovschi, licenţiat în Drept şi cons[ilier] de avocat în Cernăuţi; Emanuil Iliuţ, profesor la liceul din Suceava; Em. Isopescu, profesor la liceul din Rădăuţi; Dumitru Logigan, profesor

[14] *Ibidem*.
[15] „Сфатул Цэрий”, nr. 224, 25 octombrie/7 noiembrie 1918, p. 1.

BDD-A32761 © 2017 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:58:00 UTC)

la liceul din Câmpulung; Dumitru Marmeliuc, doctor în Litere şi profesor la liceul din Câmpulung; Nicu Mintencu, inginer din Cernăuţi; Constantin Morariu, preot din Pătrăuţi pe Suceava; Aurel Morariu, doctor în Drept şi avocat din Storojineţ; Iancu Nistor, profesor la Universitatea din Cernăuţi; Dumitru Onciu, profesor la Universitatea din Bucureşti; Ilie Piticar, medic din Cernăuţi; Traian Popovici, student la Facultatea de Drept; Gavril Rotică, institutor şi publicist din Câmpulung; Nistor Sainciuc, student la Facultatea de Drept din Cernăuţi; T. V. Ştefanelli, consilier aulic din Cernăuţi; George Tofan, profesor secundar şi publicist din Cernăuţi; Iorgu Toma, consilier de şedinţă şi publicist din Suceava; Victor Zaharovschi, preot din Mahala. Biroul comitetului s-a constituit astfel: I. Nistor, preşedinte; T. V. Ştefanelli, vicepreşedinte; G. Tofan, al doilea vicepreşedinte; V. Greciuc, secretar; Em. Iliuţ, casier şi N. Cotos. Acest comitet se ocupă numai de chestiuni bucovinene propriu-zise, toţi refugiaţii bucovineni fiind solidari cu orice acţiune a Comitetului Naţional al Românilor Emigraţi din Austro-Ungaria, în care au delegaţii lor. Putându-se produce în curând evenimente hotărâtoare, e în interesul fiecărui refugiat bucovinean să-şi comunice adresa lui I. Nistor, domiciliat provizoriu în Chişinău (str. Kutuzov, nr. 9)[16].

27 octombrie/9 noiembrie. Este publicată vestea tristă despre decesul bucovineanului Vasile Şulea: „Ieri a fost dus la locul de veci tânărul student român de la Universitatea din Cernăuţi, Vasile Şulea, care ne-a adus îmbucurătoarea veste că românii din Cernăuţi s-au constituit într-un comitet naţional şi, prin «Glasul Bucovinei», au cerut drepturile legitime ce li se cuvin. A murit în ziua de 21 octombrie, de gripă spaniolă. Cine a fost acest sol al Bucovinei, care a plecat din Cernăuţi cu o misiune specială la Iaşi şi Chişinău, se poate vedea din biletul de acreditare care s-a găsit la dânsul: «Aveţi toată încrederea în purtătorul acestui bilet şi împărtăşiţi-i orice voiţi»; urmează iscălitura unui bun român. Plin de entuziasm şi încredere în totul ce se petrecea în Bucovina şi în România, Vasile Şulea a sosit la Chişinău în ziua de 15 octombrie, cu vreo 50 de numere ale «Glasului Bucovinei», în ale cărui coloane se răsfrângeau dorinţele şi hotărârile românilor din Bucovina. O rază de lumină şi de speranţă a pătruns inimile tuturor românilor şi, în special, ale celor din Bucovina, aflători în România, când au auzit hotărârea vrednică luată la Cernăuţi. Toţi plângeau de bucurie şi aşteptam cu nerăbdare dezlegarea evenimentelor. Dar iată! Soarta nemiloasă a curmat firul vieţii acestui sol de bucurie, după ce şi-a făcut cea mai sfântă datorie faţă de naţiunea sa. Fie-i ţărâna uşoară, căci amintirea-i va fi vecinică[!]”[17].

1/14 noiembrie. Este publicată o informaţie primită din Suceava: la 24 octombrie, în Fălticeni a sosit o delegaţie din partea oraşului Câmpulung şi a judeţului, în frunte cu primarul Gheorghe Guţu, şi a solicitat oficialităţilor române ca armata română să vină şi în judeţul Câmpulung, pentru a restabili ordinea şi a

[16] *Comitetul executiv al românilor bucovineni refugiaţi şi voluntari*, în „Sfatul Ţării”, nr. 165, 27 octombrie/9 noiembrie 1918, p. 2.

[17] Dulo, *† Vasile Şulea*, în „Sfatul Ţării”, nr. 165, 27 octombrie/9 noiembrie 1918, p. 2.

BDD-A32761 © 2017 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:58:00 UTC)

trece acest judeţ în componenţa României[18]. De asemenea, acum este publicată o altă veste trimisă, la 27 octombrie, din Suceava: în postul de primar al oraşului Suceava a fost ales profesorul Eusebiu Popovici[19].

4/17 noiembrie. Din Suceava a fost difuzată ştirea că „Bucovina a fost curăţată de duşmani". Autorităţile române i-au expulzat din Bucovina pe colonelul Fischer şi pe fostul guvernator Etzdorf, „doi duşmani cumpliţi ai poporului român"[20].

6/19 noiembrie. Este publicat comunicatul oficial al României, din 3 noiembrie 1918, referitor la faptul că armata română a ocupat următoarele localităţi bucovinene: Şipeniţ, Cernăuţi, Hliboca, Siret, Candreni, Gura Humorului, Câmpulung, Vatra Dornei, Rădăuţi şi Poiana Stampei; în Basarabia, armata română a ocupat tot judeţul Hotin[21].

13/26 noiembrie. Este publicat comunicatul oficial al României din 10 noiembrie 1918, referitor la faptul că în Bucovina armata română restabileşte ordinea în Coţmani, Ştefanovca, Prelipcea, Creşceatec, Costrijeni şi Zveneacin[22].

15/28 noiembrie. Este publicată telegrama din Cernăuţi, expediată la 11 noiembrie, prin care se informează că în capitala Bucovinei au sosit, din Chişinău, Pantelimon Halippa, Ioan Pelivan, Ion Buzdugan şi Grigore Cazacliu, pentru a lua parte la actul unirii Bucovinei cu România. Aceştia au participat la congresul studenţilor de la Universitate, care s-au întrunit într-un număr mare în scopul de a cere românizarea imediată a acestei instituţii[23]. Tot acum este publicat comunicatul oficial al României din 12 noiembrie 1918, prin care se înştiinţează faptul că armata română a pus stăpânire pe localităţile bucovinene Chişeleu, Borăuţi, Repujineţ, Culeuţi, Vasilieu, Cliveşti, Davideşti, Stăuceni, Iujineţ, Şişcăuţi, Malaţineţ, Ivăncăuţi, Orăşeni, Toporăuţi[24].

16/29 noiembrie. „În ziua de joi, 15 noiembrie, în Bucovina s-a sărbătorit reîntregirea vechii Moldove aşa cum a fost în cele mai strălucite vremi ale lui Ştefan cel Mare. Unirea Bucovinei se face fără condiţii. Reîntâlnindu-se după sute de ani, fiii aceluiaşi neam jură că ei vor să facă un bloc puternic şi indestructibil, turnat din sufletul lor, care este unul şi nedespărţit. Să fim un singur popor, într-o singură ţară! Acesta este crezul întru care mărturisesc astăzi fraţii noştri din Bucovina. Iar întru lămurirea şi primirea acestui crez, cuvântul hotărâtor l-a avut Basarabia. Reprezentanţii Basarabiei, Pantelimon Halippa, Ioan Pelivan, Ioan Buzdugan şi Grigore Cazacliu, au fost aceia care, ridicând glasul lor alături cu

[18] „Сфатул Цэрий", nr. 229, 1/14 noiembrie 1918, p. 1.
[19] *Ibidem*.
[20] „Сфатул Цэрий", nr. 232, 4/17 noiembrie 1918, p. 1.
[21] Idem, nr. 233, 6/19 noiembrie 1918, p. 1.
[22] Idem, nr. 238, 13/26 noiembrie 1918, p. 1.
[23] *Румынизация черновицкого университета*, în „Сфатул Цэрий", nr. 240, 15/28 noiembrie 1918, p. 1.
[24] „Сфатул Цэрий", nr. 240, 15/28 noiembrie 1918, p. 1.

BDD-A32761 © 2017 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:58:00 UTC)

al marilor patrioţi din Bucovina, au hotărât pe toţi fruntaşii de acolo să şteargă orice urmă a robiei blestemate de 143 de ani şi să intre fără rezerve în hotarele Patriei Române.

Iată amănuntele despre această sărbătoare primite din Iaşi. Bucovinenii din Basarabia au venit în Cernăuţi în dimineaţa zilei de sâmbătă, 10 noiembrie. Primirea ce li s-a făcut a fost de o măreţie extraordinară. Întru întâmpinarea lor au ieşit delegaţii Consiliului Naţional, precum şi ai tuturor societăţilor şi corporaţiilor. Persoanele sosite, în frunte cu muzică militară, s-au îndreptat de la gară pe Strada principală, care acum se numeşte Strada Unirii, întinzând în Piaţa Unirii din faţa Palatului Naţional o mare horă a unirii. Chiar în aceeaşi seară s-a ţinut o consfătuire. A doua zi, au sosit delegaţii Basarabiei: Pantelimon Halippa, vicepreşedintele Sfatului Ţării şi preşedinte al Partidului Ţărănesc; Ioan Pelivan, directorul general al Justiţiei; Ioan Buzdugan, secretarul Sfatului Ţării şi Grigore Cazacliu, deputat în Sfatul Ţării. A urmat o mare întrunire a tuturor fruntaşilor din Bucovina, la care au luat parte şi delegaţii Basarabiei. S-au pus în discuţie modalităţile unirii, unii dintre participanţi fiind de părere a se formula unele puncte potrivite cu situaţia din Bucovina. Luând cuvântul asupra acestui punct, Pantelimon Halippa a rostit o cuvântare înflăcărată, care a electrizat întreaga asistenţă. «Nu ne învinovăţiţi pe noi, basarabenii, a spus acesta, că am cerut chezăşii când am făcut unirea noastră. Noi n-am cerut chezăşii împotriva României, ci împotriva acelora care o guvernau pe la spate cu baioneta nemţească. Noi vedeam că toate străduinţele noastre de a da pământ ţăranilor vor fi zădărnicite de guvernul impus de germani, dacă nu vom cere garanţii. Dar astăzi duşmanul de care noi ne îngrijeam s-a năruit. Astăzi e ceasul triumfului. Astăzi, însăşi Majestatea Sa decretează acordarea pământului la ţărani. Astăzi suntem numai între fraţi, nu ne temem de nimic şi orice rezervă nu poate fi decât un element de slăbire». În acelaşi sens, au vorbit Pelivan, Buzdugan şi Cazacliu, după care s-a hotărât unirea fără nicio rezervă”[25].

17/30 noiembrie. „Cernăuţi, 27 noiembrie[26]. În vederea proclamării festive a unirii Bucovinei cu România, peste 50 dintre cei mai de seamă intelectuali bucovineni refugiaţi şi-au făcut intrarea în Cernăuţi, în frunte cu membrii Academiei Române, T. V. Ştefanelli şi I. Nistor. Revederea între fraţi, în clipele atât de mari şi fericite, a fost una dintre cele mai călduroase. 12 refugiaţi au fost cooptaţi în Consiliul Naţional al Bucovinei, care va convoca pentru joi, 15 noiembrie, un mare congres al Bucovinei întregi, în cadrul căruia se va proclama unirea necondiţionată a Bucovinei întregi cu România”[27].

---

[25] *Reînvierea Moldovei lui Ştefan cel Mare. Glasul Basarabiei în Bucovina*, în „Sfatul Ţării”, nr. 181, 16/29 noiembrie 1918, p. 2; *Голос Бессарабии в Буковине*, în „Сфатул Цэрий”, nr. 241, 16/29 noiembrie 1918, p. 2.

[26] Data este indicată conform sursei.

[27] *Cum s-a făcut unirea Bucovinei. În pregătirea marelui eveniment (Telegramă întârziată),* în „Sfatul Ţării”, nr. 182, 17/30 noiembrie 1918, p. 2.

BDD-A32761 © 2017 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:58:00 UTC)

17/30 noiembrie. „Şedinţa premergătoare Unirii, Cernăuţi, 15/28 noiembrie. În ziua de luni, 25 noiembrie, ora 7 seara, la Palatul Ţării s-a ţinut a treia şedinţă a Consiliului Naţional. Pe ordinea de zi: 1. Proiectul guvernului referitor la întregirea Consiliului Naţional prin acceptarea de membri noi; 2. Proiectul guvernului pentru convocarea unui congres naţional. Prezidează Eusebie Popovici. Dori Popovici, secretar la Interne, a expus modul cum s-a ales Constituanta şi cere completarea ei. Se completează până la 100 de deputaţi, inclusiv 12 dintre refugiaţii din ţară. Gheorghe Tofan a citit o declaraţie în numele refugiaţilor şi voluntarilor români bucovineni. Iancu Flondor, în numele guvernului, a prezentat Camerei următoarea propunere spre primire de urgenţă. Consiliul Naţional hotărăşte ca în ziua de 28 noiembrie st. n., în Sala Sinodală a Mitropoliei să se convoace un congres al poporului, cu ordinea zilei: stabilirea raportului politic între Ţara Bucovinei şi Regatul României. La congres este binevenită şi naţiunea germană din ţară, dacă va dori să participe. Prezidiul Consiliului Naţional este însărcinat să execute această hotărâre. Se pune la vot şi se aprobă. Secretarul de stat, Sbiera, a declarat că străinilor li se va acorda autonomie şcolară şi dezvoltare culturală, liberă, independentă şi nestingherită. Declaraţia este aprobată de către Consiliu. Deputatul ţăran Candrea interpelează guvernul în privinţa chestiunii agrare. Iancu Flondor i-a răspuns că ţăranii vor fi înzestraţi cu pământ până la toamnă. Deputatul ţăran Boncheş a cerut să se accelereze chestiunea agrară. Pentru a linişti spiritele, s-a propus să se facă propagandă la ţară, prin foi şi grai. La şedinţă au asistat I. Pelivan, I. Buzdugan, Pantelimon Halippa şi Gr. Cazacliu”[28].

18 noiembrie/1 decembrie 1918. Este publicat un reportaj transmis prin fir telegrafic de către corespondentul special al ziarului „Sfatul Ţării”: „Marele Congres al Unirii, Cernăuţi, 15/28 noiembrie. La ora 11, în sală a intrat Iancu Flondor, apoi deputaţii şi generalul Zadik, cu o suită militară. Şedinţa a deschis-o părintele Bejan, într-o atmosferă de entuziasm indescriptibil, şi a propus ca preşedinte al Congresului pe Iancu Flondor, propunere primită cu urări şi aclamaţii repetate. Iancu Flondor a mulţumit pentru încrederea ce i s-a dat, care va constitui un mare imbold la muncă, pentru fericirea neamului. Cu deosebită satisfacţie, el i-a salutat pe reprezentanţii elementelor străine din Bucovina, care participă la acest mare act istoric, încheind cu strigătul «Trăiască Polonia!», ceea ce dezlănţuie furtuni de aplauze. Citeşte telegramele primite de la Cazacu, Baiulescu, Ghibu. Apoi a citit Actul Unirii, care este primit cu aclamaţii şi urale, ce au durat mai multe minute. Ia cuvântul I. Nistor, care, într-o cuvântare însufleţită, descrie Bucovina şi arată cum a fost subjugată, suferinţele îndurate de ea sub jugul duşman şi fericirea ei nespusă de astăzi. Delegatul polonilor, Stanislas Kreacovsky [Kwiatkowski], a citit o declaraţie în limba polonă, prin care, în numele naţiunii polone din Bucovina, a recunoscut drepturile poporului român băştinaş. Cuvintele

[28] *Şedinţa premergătoare Unirii*, în „Sfatul Ţării”, nr. 182, 17/30 noiembrie 1918, p. 2.

BDD-A32761 © 2017 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:58:00 UTC)

pline de avânt ale delegatului polon au fost primite cu o furtună de aplauze. «Trăiască Polonia reînviată!», «Trăiască nobilul şi viteazul popor polon!» striga în picioare întreaga adunare. A urmat deputatul german. El a vorbit din partea elementului german, care, până mai ieri, a fost elementul dominant, recunoscând dreptul de unire al Bucovinei cu România. A încheiat discursul strigând: «Trăiască România Mare!», «Trăiască Majestatea Sa, regele Ferdinand I!». După aceasta a luat cuvântul tribunul basarabean Pantelimon Halippa, care, printr-o cuvântare mişcătoare, a felicitat Bucovina pentru alipirea ei necondiţionată. «Basarabia, a zis el, n-a făcut acelaşi lucru, deoarece se găsea în vremi grele, când în România stăpânea nu democraţia, ci oligarhia». Declaraţiile lui Halippa au fost primite cu ovaţii nesfârşite. Directorul Justiţiei din Basarabia, Ioan Pelivan, a salutat Bucovina din partea Directorului basarabean. «După 150 de ani, a subliniat el, aţi venit dvs. la noi şi noi la dvs.». A arătat cum au fost răpite Bucovina şi Basarabia. S-a referit la calvarul acestor două provincii sub jugul străin şi lupta Basarabiei împotriva împilătorilor, iar în încheiere a preamărit marile vremi de astăzi. Cuvântarea lui I. Pelivan a fost primită cu aplauze furtunoase. În continuare, a vorbit delegatul Transilvaniei, care şi-a încheiat cuvântarea invitând pe delegaţii Bucovinei şi ai Basarabiei la Alba-Iulia unde, în ziua de duminică, 1 decembrie (stil nou), urma să fie desăvârşită închegarea României Mari şi încoronarea regelui. Apoi s-a pus la vot Actul Unirii, care a fost votat în unanimitate. După furtuna de aplauze şi ovaţii, corul a intonat «Trăiască regele!». Adunarea era pătrunsă de fiorii unui entuziasm fără de seamăn, petrecându-se scene mişcătoare: asistenţa se îmbrăţişa, îşi strângea mâinile, neavând cuvinte ca să-şi exprime fericirea. În ochii tuturor străluceau lacrimi. Bătrânii plângeau cu hohote, mulţumind lui Dumnezeu că i-a învrednicit de această zi mare. După închiderea Congresului, mulţimea s-a adunat în Piaţa Unirii, unde, până târziu, s-a jucat şi s-au ţinut discursuri. Nimeni nu se hotăra să se despartă de acest ceas mare. Seara, delegaţia bucovineană a plecat la Iaşi”[29].

18 noiembrie/1 decembrie 1918. Este publicată o telegramă expediată din Cernăuţi, la 15/28 noiembrie: ,,Astă-seară a pornit o delegaţie formată din Iancu Flondor, Sbiera, un delegat german şi un delegat polon. Delegaţia are în fruntea sa pe mitropolitul Bucovinei, Vladimir de Repta”[30]. Tot acum este publicată o altă telegramă, expediată din Cernăuţi, la 15/28 noiembrie, care informează: ,,Astăzi, Pantelimon Halippa, Ioan Buzdugan, Grigore Cazacliu şi o delegaţie bucovineană a plecat, prin Vatra Dornei, la Alba-Iulia”[31].

[29] *Marele Congres al Unirii*, în „Sfatul Ţării”, nr. 183, 18 noiembrie/1 decembrie 1918, p. 1–2.

[30] *Delegaţia bucovineană la M. S. Regele*, în „Sfatul Ţării”, nr. 183, 18 noiembrie/1 decembrie 1918, p. 2.

[31] *Delegaţia bucovineană şi basarabeană spre Alba-Iulia*, în „Sfatul Ţării”, nr. 183, 18 noiembrie/1 decembrie 1918, p. 2.

BDD-A32761 © 2017 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:58:00 UTC)

30 noiembrie/13 decembrie. Este publicată o ştire din 27 noiembrie, de la Iaşi, despre faptul că Iancu Flondor urma să fie desemnat în calitate de guvernator al Bucovinei, iar profesorul universitar Ion Nistor – ministru fără portofoliu în cabinetul Coandă[32].

9/22 decembrie 1918. Sunt publicate impresiile de călătorie ale lui Grigore Cazacliu, pe care le reproducem. „E dimineaţă. Trenul încet se apropia de capitala Bucovinei, oraşul Cernăuţi, unde delegaţia noastră basarabeană a plecat să participe la marea sărbătoare a tuturor românilor, sărbătoarea unirii la sânul Patriei Mume a acestui colţ de pământ din Moldova lui Ştefan cel Mare, de care sunt legate atâtea sfinte amintiri. Peste cât[ă]va vreme trenul s-a oprit şi noi am coborât din vagon. Cunoşteam gara şi oraşul Cernăuţi încă din timpul războiului, numai că atunci oraşul şi, mai cu seamă, gara aveau o cu totul altă înfăţişare. Acum nu se mai aude sunetul de tinichea, vorba muscălească, nu mai este murdăria de altădată, iar pe străzile oraşului nu mai umblă soldaţii muscali, cântând «Ruskii gorod Cernoviţî zavoiovan naşimi voiskami»[33]. Pe peronul curat al gării se plimbau două santinele române, care păstrau ordinea şi liniştea. Pe mulţi domni îi auzeai vorbind româneşte.

Delegaţia noastră a fost întâmpinată frăţeşte de primarul oraşului, părintele Şandru, împreună cu secretarul de la Finanţe, Nicu Flondor, un om energic, vioi şi, după cum l-am mai cunoscut pe urmă, un om cu o cultură vastă, dr. Grigorovici, un foarte bun şi mare naţionalist român, şi de alţi fruntaşi români bucovineni. Părintele Şandru e cunoscut de mult ca mare naţionalist român, iar pentru dibăcia şi ştiinţele lui în administraţie a fost apreciat chiar de ruşi, care, cum se ştie, dispreţuiau tot ce-i românesc. De la dumnealor am aflat că sărbătoarea unirii, propusă să fie duminică, la 11 noiembrie, este amânată pe joi, 15 noiembrie. După o scurtă discuţie, am hotărât să rămânem până joi, iar până atunci să ne străduim să cunoaştem cât se poate mai bine starea lucrurilor şi spiritele de aici. Nu ştiu cum, dar despre sosirea noastră au aflat foarte repede mai mulţi intelectuali români, aşa că, în scurt timp, Cafeneaua «Europa», una dintre cele mai mari cafenele din Cernăuţi, unde noi intrasem, se părea prea mică pentru toţi acei care veniseră să ne salute. Un moment foarte frumos a fost când în cafenea au intrat refugiaţii bucovineni, dintre care mai mulţi au stat la noi, în Basarabia. Pe mulţi dintre aceşti «trădători» îi cunoşteam personal încă din Chişinău. În fruntea lor era profesorul Tofan, profesorul Marmeliuc, avocatul Morariu, profesorul Greciuc etc. Ei toţi erau bucuroşi că s-au văzut pe pământul făgăduinţei, după atâta amar de vreme. Puternicele strigăte «Trăiască Basarabia!», «Trăiască fraţii noştri basarabeni!», izbucnite din piepturile lor, au umplut sala.

După ce toţi ne-au îmbrăţişat frăţeşte, s-au început discursuri înflăcărate. Mulţi dintre ei ne povesteau ce impresii au avut când au intrat în acest oraş, din

[32] *Новые министры Буковины*, în „Сфатул Цэрий”, nr. 251, 30 noiembrie/13 decembrie 1918, p. 2.

[33] „Oraşul rusesc Cernăuţi este cucerit de armatele noastre”.

BDD-A32761 © 2017 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:58:00 UTC)

care unii au trebuit să fugă şi în care acum s-au întors ca triumfători. Alţii ne explicau din ce cauză s-a amânat sărbătoarea unirii până la 15 noiembrie. Cu toate că ei au plecat nu de mult din Chişinău, nouă, însă, ne părea că nu ne-am văzut cine ştie de când. Dar iată că simpaticul dr. Grigorovici, care era cu noi, ne-a adus aminte că e timpul să plecăm spre Palatul Naţional, unde ne aştepta masa. Palatul Naţional e o clădire frumoasă, situată în mijlocul oraşului, în care românii bucovineni au o tipografie mare, o bibliotecă bună, o sală de citire şi o sală de dansuri. La etajul întâi e restaurantul, unde noi am intrat. Aici iarăşi ne-au întâmpinat cu frumoase ovaţii şi strigătul «Trăiască Basarabia!». În timpul mesei, am aflat că studenţii români au o adunare la ora 4, în localul Universităţii, unde ne-au invitat şi pe noi. Acolo am făcut cunoştinţă cu unii dintre profesori şi rectorul Universităţii. Tot acolo am văzut că buna educaţie naţională, pe care am constatat-o la studenţimea bucovineană, se datorează, în cea mai mare parte, profesorilor, iar la acea şedinţă studenţii au dovedit că sunt vrednici de timpurile de azi în care neamul nostru trăieşte.

În seara aceleiaşi zile, am fost invitaţi la o sărbătoare a tinerimii române, care avea loc la Palatul Naţional. Costumele naţionale, cu care erau îmbrăcate unele dintre domnişoare la această serbare, dansurile româneşti pe care tineretul le juca cu atâta măiestrie, vorba românească care pretutindeni se auzea, tricolorul nostru care strălucea frumos pe fiecare piept şi multe altele m-au făcut să-mi aduc aminte de Chişinăul nostru înstrăinat şi de publicul românesc din el, unde mai mulţi dintre domni şi, mai cu seamă, dintre domnişoare cred că e o mare calitate a vorbi stricat româneşte sau să nu vorbeşti deloc.

A doua zi, seara, Consiliul Naţional a convocat Adunarea Naţională a deputaţilor. Am plecat şi noi la această adunare, ca să-i cunoaştem pe unii dintre deputaţi şi, mai cu seamă, să vedem ce hotărâre se va lua. Acolo am avut prilejul să constatăm că V. Alecsandri n-a greşit când, în poezia sa, i-a numit pe românii bucovineni «mândri feciori».

Ţăranii deputaţi, care soseau de prin sate, erau voinici şi sănătoşi, îmbrăcaţi în frumoase costume naţionale, cu părul lung, dat peste cap, şi descheiaţi la piept, deşi timpul era friguros. Am stat de vorbă cu unul dintre aceşti ţărani, pe care îl chema Leuştean şi al cărui piept gol, ars de soare, dovedea că niciun timp al anului nu poate fi primejdios pentru dânsul. Graiul lui curat moldovenesc m-a făcut să-mi aduc aminte de consătenii mei de pe malul Nistrului, care vorbesc la fel, dar care n-au avut măcar norocul fraţilor bucovineni ca să ştie cine sunt şi de unde se trag.

În acea seară, atenţia basarabenilor a atras-o cel mai mult şeful social-democraţilor, deputatul Grigorovici, acel deputat care a protestat singur în Parlamentul de la Viena contra Păcii de la Bucureşti, pe care Austria ni-o impusese nouă, românilor. Unul dintre basarabeni îl cunoştea pe Grigorovici de vreo 8–10 ani în urmă, pe când în Cernăuţi apărea ziarul socialiştilor democraţi «Lupta», sub conducerea lui Grigorovici şi pe care îl trimetea şi în Basarabia. Atât din cuvântarea ţinută în Adunarea Naţională, cât şi din vorba avută cu noi, basarabenii,

BDD-A32761 © 2017 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:58:00 UTC)

am înţeles că Grigorovici e un adevărat şi sincer democrat şi ştie să fie mai întâi român, apoi socialist. Noi, basarabenii, care am avut prilejul să cunoaştem atât în Rusia, cât şi la noi, în Basarabia, atâţia socialişti şi, mai cu seamă, ultrasocialişti, am văzut că Grigorovici nu exploatează cuvântul socialist pentru ca să facă demagogie, cum adeseori fac mulţi dintre «socialiştii» noştri.

Tot în seara aceea, a vorbit şi preşedintele Consiliului Naţional, Iancu Flondor. În ultimul timp s-a vorbit mult în presă despre acest român. Eu pot numai să spun că dacă noi, basarabenii, avem tot dreptul să zicem că «kamergherii»[34] noştri n-au făcut nimic pentru neamul nostru, apoi românii bucovineni n-au acest drept, căci acolo boierii au lucrat împreună cu democraţia pentru naţia română şi numele lui Iancu Flondor are tot dreptul să stea în rând cu numele celor mai mari naţionalişti români. Cred că acum, când ţărănimea aşteaptă cea mai radicală reformă agrară, boierii români din Bucovina nu se vor împotrivi acestei reforme şi vor lucra iarăşi, umăr la umăr, cu democraţia de acolo, pentru a realiza cât se poate mai bine această reformă atât de importantă.

După mai multe discursuri, Adunarea Naţională a hotărât ca Adunarea Generală să se ţină joi, 15 noiembrie, în Reşedinţa Mitropolitană, când vor putea sosi toţi delegaţii de la sate. Reşedinţa Mitropolitană e una dintre cele mai mari şi mai frumoase clădiri din această parte a Europei. Sala în care avea să se ţină Adunarea Generală era decorată frumos cu steaguri şi covoare româneşti, iar înaintea tuturor, pe perete, se vedea un portret mare al lui Ştefan cel Mare, care la toţi amintea de trecutul nostru glorios. Cu toate că intrarea la şedinţă a publicului era cu bilete, totuşi sala, care, de altfel, este foarte încăpătoare, părea prea mică pentru publicul doritor de a asista la acea şedinţă atât de însemnată.

Pe la vreo ora 11, toţi deputaţii şi-au ocupat locurile. Afară de deputaţii români, la adunare au venit şi delegaţii celorlalte naţiuni care locuiesc în Bucovina. Şedinţa solemnă a deschis-o cel mai bătrân dintre fruntaşii românilor bucovineni, părintele Bejan, care, după o scurtă şi călduroasă cuvântare, a propus Adunării să aleagă ca preşedinte al său pe Iancu Flondor. După ce a ocupat locul de preşedinte, Iancu Flondor a ţinut o frumoasă cuvântare, prin care a arătat necesitatea unirii Bucovinei la sânul Patriei Mume, iar la urmă a propus o rezoluţie, cunoscută deja publicului. După aceasta, a luat cuvântul profesorul Iancu Nistor, pe care publicul din Chişinău a avut plăcerea să-l asculte de mai multe ori. Printr-o strălucită cuvântare, întreruptă de mai multe ori de puternice aplauze, el a susţinut propunerea lui Iancu Flondor. Dar aplauze şi strigăte mai puternice au izbucnit atunci când la tribună s-a urcat reprezentantul polonilor din Bucovina, dr. Kwiatkowski. El a ţinut o cuvântare în limba poporului său şi a citit rezoluţia primită de dânşii, prin care a declarat că polonii din Bucovina se unesc să trăiască sub steagul românesc. Cuvântarea a terminat-o în limba noastră românească, cu cuvintele «Trăiască România Mare!».

[34] Kamergher (камергер) – şambelan.

BDD-A32761 © 2017 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:58:00 UTC)

În locul dr. Kwiatkowski, căruia publicul i-a făcut frumoase ovaţii, la tribună a urcat reprezentantul nemţilor bucovineni, care a citit în limba română rezoluţia lor, declarând că nemţii se unesc să trăiască în hotarele României Mari.

După aceasta, preşedintele a pus la vot rezoluţia Consiliului Naţional, care a fost primită în unanimitate cu puternice aplauze şi strigătele «Trăiască România Mare!», «Trăiască neamul nostru!». În momentul acesta au fost descoperite portretele regelui şi al reginei noastre, care erau aşezate alături de portretul lui Ştefan cel Mare şi care până atunci erau acoperite. Faptul acesta a electrizat şi mai mult deputaţii şi publicul. Strigătele puternice «Trăiască România tuturor românilor!» şi «Trăiască România noastră!» au umplut sala. Corul, împreună cu tot publicul, a cântat «Imnul Regal». La mulţi se vedeau în ochi lacrimi de bucurie.

Pe urmă, la salutările preşedintelui, au răspuns Pantelimon Halippa şi I. Pelivan, din partea basarabenilor, şi dr. Crişan, din partea ardelenilor. Acesta din urmă a spus că Marea Adunare Naţională din Ardeal va proclama unirea la Patria Mumă a Ardealului, Banatului şi a tuturor ţinuturilor locuite de români din ţara ungurească, propusă să se ţină duminică, 18 noiembrie.

După aceasta toţi deputaţii, împreună cu publicul, au părăsit sala şi s-au îndreptat spre primăria oraşului, înaintea căreia este o piaţă mare, unde Iancu Flondor a citit publicului rezoluţia primită la şedinţă. După o scurtă cuvântare a primarului oraşului, muzica militară a cântat «Imnul Regal», apoi «Hora Unirii». Tot publicul a început să joace vestita horă. Toţi se bucurau şi se veseleau. Noi, basarabenii, împreună cu delegaţia ardeleană, n-am putut să rămânem mult în Cernăuţi, căci trenul ne aştepta să plecăm spre Ardeal”[35].

În concluzie, subliniem faptul că presa chişinăuiană din 1918 a oglindit pe larg evenimentele social-politice şi militare ce s-au derulat în toamna anului 1918 la vest de Prut, inclusiv în Bucovina.

[35] *Подробности торжества воссоединения Буковины*, în „Сфатул Цэрий”, nr. 243, 18 noiembrie/1 decembrie 1918, p. 1; Grigore Cazacliu, *Prin Bucovina şi Ardeal. Impresii din călătoria cu delegaţii basarabeni cu ocazia unirii acestor ţări la Patria mumă*, în „Sfatul Ţării”, nr. 199, 9/22 decembrie 1918, p. 1; „Sfatul Ţării”, nr. 200, 10/23 decembrie 1918, p. 1.

BDD-A32761 © 2017 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:58:00 UTC)